

KARBONMONOKSİT ZEHİRLENMESİ

Karbonmonoksit öldürme potansiyeli olan;

renksiz,
kokusuz,
tatsız,

bu nedenle fark edilmesi zor bir gazdır.

Bu özelliklerinden ötürü sessiz katil adını almıştır.

Her yıl binlerce insanın ölümüne, kalıcı hasarlara ve sakatlıklara neden olmaktadır. İnsanlar

zehirlendiğinin farkına bile varmadan bir daha uyanamayacakları bir uykuya dalmaktadırlar.

Karbonmonoksit zehirlenmesinin size, ailenize ve

sevdiğinizinize zararını en aza indirebilmek için

zehirlenme nedenleri, tedavisi ve zehirlenme

belirtilerinin neler olduğunun farkında olmak ve

bilgi sahibi olmak hayati öneme sahiptir.

KARBONMONOKSİT ZEHİRLENMESİ NEDİR?

➤ Genellikle doğal gaz ve karbon içeren kömür,

odun, gazyağı, proban gazı gibi yakıtların tam yanmaması,

➤ Soba, şofben ve diğer araç gereçlerinin hatalı kullanılması

➤ Ve havalandırmanın yeterli olmamasından kaynaklanmaktadır.

➤ Gazın yüksek düzeyde alınması birkaç dakika içinde ölüme neden olmaktadır.

➤ Bu nedenle grip ve yiyecek zehirlenmeleriyle karıştırılabilmektedir.

BELİRTİLERİ NELERDİR?

➤ Kişiden kişiye değişen belirtiler gösterebilmesine rağmen genel bazı belirtiler şunlardır;

➤ Oksijen yetersizliğine nedeniyle deride kırmızılaşma

➤ Kısa soluk alma

➤ Göğüste sıkışma

➤ Halsizlik

➤ Baş ağrısı, Baş dönmesi

➤ Miğde bulantısı ve kusma

➤ Rehavet çökmesi

➤ Göğüs ağrısı

➤ Kaslarda halsizlik ve genel halsizlik

➤ Bilinç kaybı

Ancak karbonmonoksit zehirlenmesi ile grip belirtileri arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Hayatımızı korumak için bu farklılığın bilmeniz çok önemlidir.

➤ Gripten farklı olarak karbonmonoksit zehirlenmesinde **ateş görülmemektedir.**

➤ Genel bir halsizlik hissetmenize rağmen bu halsizlik gripteki gibi kaslarda ağırlı şekilde olmamaktadır.

➤ Karbonbomonoksit zehirlenmesinin belirtileri bazen görülür bazen kaybolur, bazı zamanlarda ve yerlerde diğer zamanlara nazaran daha şiddetli olabilir.

➤ Grip belirtileri ise hastalık geçene kadar devam eder.

➤ Karbonmonoksit zehirlenmesinin belirtilerine karşı uyanık olmak önemlidir.

➤ Eğer ailenin bütün üyelerinde benzer belirtiler görülürse, bu durum hayatidir ve acilen yardım istemek gereklidir.

KARBONMONOKSİT ZEHİRLENMESİNİN KAYNAKLARI

➤ Doğalgaz veya benzin, propan, gazyağı, odun, kömür ve mangal kömürü gibi karbon içeren yakıtların doğru kullanılmaması,

➤ Gazı dışarı kurallara uygun olarak verilmemiş kombi, soba, ısıtıcı, ocak kullanımı,

➤ Sigara dumanı,

➤ Otomobil eksozu,

➤ Hatalı ocak, baca, şömine,

➤ Sobalarda, ısıtıcılarda hatalı bağlantı,

➤ Kapalı ve küçük yerlerde gaz aletleri ve ısıtıcıların kullanımı,

➤ Hatalı merkezi ısıtma sistemi

➤ Karbonmonoksit içeren yakıtların kullanıldığı kapalı alanlara yeterli hava gelmesinin engellenmesi (bacada meydana gelen tıkanma gibi)

KARBONMONOKSİT ZEHİRLENMESİNİN ÖNLENMESİ

➤ Soba, ocak, gazlı ısıtıcılar, fırın, şömine gibi bütün yanmalı aletleri sertifikalı ve eğitimli profesyonellere düzenli olarak kontrol ettirin.

➤ Düzenli olarak baca deliğini kontrol edin ve havalandırmanın yeterli olduğundan ve yanan gazın rahat bir şekilde dışarı verildiğinden emin olun.

➤ Dumanını dışarı veren araç gereç seçin.

➤ Bu aletleri daima kullanım kılavuzlarına göre kullanın.

➤ Yanma esnasında gerekli olduğu durumlarda kapı ve pencereleri açarak havalandırın.

➤ Kontrol edilmemiş ve havalandırması olmayan ısıtıcıların bulunduğu odalarda uyumayın.

➤ Evinizde ısınmak için asla gaz sobası kullanmayın.

➤ Dumanın hızlıca birikeceği kapalı yerlerde herhangi bir yakıtla yanan araç gereç kullanmayın.

➤ Oturduğunuz ve uyuduğunuz yere yüksek standartlarda CO dedektörü monte ettirin.

➤ Bu dedektör yüksekte veya tavanda olmalı çünkü CO hızla yükselir.

➤ Karbonmonoksit zehirlenmesinin belirtileri ve yapılması gerekenler hakkında bilgi sahibi olun,

➤ Arabanızı motoru çalışırken garajda bırakmayın.

KARBONMONOKSİT KAÇAĞINI NASIL FARKEDEBİLİRİZ?

Karbonmonoksit kaçağını fark etmeye çalışmak son derece zordur.

➤ Yapabileceğimiz en önemli şey bilgi sahibi olmak ve bu bilgiler kapsamında uyanık olmaktır.

➤ Sobanın, ocağın, karbon içeren her türlü materyal ve yakıtın, araba ekzosunun, hatta buzdolabının bile karbonmonoksit kaynağı olduğunu unutmayın.

➤ Grip benzeri belirtiler başlarsa, kendi kendinizi karbonmonoksit zehirlenmesi ile grip belirtileri arasındaki farkı hatırlayarak kontrol edin.

➤ Birçok insanda bu belirtilerin tekrar ve tekrar görüldüğünü fark ederseniz karbonmonoksit zehirlenmesi açısından kontrol ettirin.

➤ Karbonmonoksit dedektörü taktırın.

KARBONMONOKSİT KAÇAĞINDAN ŞÜPHELENİRSENİZ NE YAPMALISINIZ?

➤ İlk şey orayı terk etmektir.

➤ Sanki bir yangın varmış gibi hareket edin.

➤ Asla kendinize ait eşyaları almak için vakit harcamayın.

➤ Kim varsa herkes derhal o alanı terk etmeli ve temiz havaya çıkmalıdır.

➤ Giderken açabileceğiniz pencere kapı varsa açın.

➤ Yetkili kuruluşa kaçaktan şüphelendiğinizi bildirin.

- Yetkililer tarafından güvenilir olduğu bildirilene kadar herhangi bir nedenle kesinlikle geri dönmeyin.
- Derhal hastaneye gidin
- Kullandığınız yanmalı bütün araç gereçleri, havalandırmayı, bacayı yetkili kişilere kontrol ettirmeden kullanmaya başlamayın.
- KÖMÜRLÜ SOBALARDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR;**
- Soba tutuşturulurken yakıtın üstten yanması sağlanmalıdır.
- Soba aşırı doldurulmamalıdır.
- Kömürü tutuşturmak için, üzerine az miktarda kağıt ya da karton ve bunların üzerine de kolay yanan çıra ve odun konulmalıdır.
- Tutuşması güç yakıtların sönmekte olan sobaya asla koyulmaması gerekmektedir.
- Yatmadan önce kesinlikle sobaya yakıt konulmamalıdır.
- Sobalı odada kesinlikle yatılmamalıdır. Ancak zorunlu hallerde sobanın söndüğünden emin olunarak sobalı odada yatılabilir.
- Lodoslu havalarda kesinlikle soba yakılmamalıdır.
- SOBALARIN TEMİZLİK VE BAKIMI**
- Sobanın her yanıştan önce külü dışarı alınmalıdır.
- Izgara üzerinde cüruf olup olmadığı kontrol edilmeli, varsa bir maşa ile temizlenmelidir.
- Ayrıca sobanın iç duvarlarına yapışan cüruf lar varsa bunlar da zaman zaman temizlenmelidir.
- SOBANIN MONTAJ VE KULLANIMINDA NELERE DİKKAT EDİLMELİDİR?**
- Soba sıcaktan etkilenmeyen yanmaz bir levha ya da tercihen mermer üzerine yerleştirilmelidir.
- Soba ile en yakın duvar arasındaki açıklık en az 50 cm olmalıdır.
- Soba boruları mümkün olduğunca kısa ve düşey doğrultuda olmalı, yatay borular bacaya hafif bir eğimle döşenmelidir.
- Uzun yatay boruların kullanımından kaçınılmalıdır. Boruların yatay mesafesi en fazla 2 m olmalıdır. En fazla 2 adet dirsek kullanılmalıdır.
- Soba borularının birbiriyle birleştirilmesinde hava ve baca gazı sızdırmazlığı sağlanmalıdır.
- Sobanın bulunduğu yer sürekli havalandırılmalıdır.
- Soba kesinlikle yatak odaları ve banyoya kurulmamalıdır.
- ŞOFBEN KULLANIMINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR**
- Şofben mutlaka bacaya bağlanmalı, baca bağlantısı olmayan şofben asla çalıştırılmamalıdır.
- Şofbenin kullanıldığı yere sürekli temiz hava girmesi sağlanmalıdır.
- Mümkünse şofben banyo dışına kurulmalıdır.
- Şofbenin montajı, mutlaka yetkili servis tarafından yapılmalıdır.
- Şofben bacası mümkünse müstakil baca olmalıdır.
- Bacamız mutlaka standartlara uygun olmalıdır.
- Kesinlikle tek kolonlu bacaya birden fazla bağlantı yapılmamalıdır.
- Bacayla duvar arasında tam bir sızdırmazlık olmalıdır.
- Atık gaz çıkış borusu baca kesitini daraltmayacak şekilde bacaya bağlanmalıdır.
- Atık gaz çıkış boruları, merdiven sahanlığından, bina girişlerinden, havalandırma boşluklarından, çatı arasından, yatak odalarından, banyo ve tuvaletlerden geçirilmemelidir.
- Şofbenin monte edileceği mekan yeterli büyüklükte olmalıdır.
- ŞOFBENDE GAZ KAÇAĞI HİSSEDİLDİĞİNDE;**
- Öncelikle gaz vanası ve tüp dedantörü kapatılmalı,
- Elektrik düğmeleri açılıp kapatılmamalı,
- Kibrit çakmak gibi alev ve kıvılcım çıkartabilecek hiçbir işlem yapılmamalı,
- Karşılıklı pencereler açılarak ortam havalandırılmalı,
- Gaz şirketi yetkilisi veya şofben servisi hızla aranmalıdır.
- DOĞALGAZIN ÖZELLİKLERİ VE KULLANIMI**
- Doğalgaz renksizdir. Bu yüzden gözle fark edilmez.
- Kokusuz bir gazdır.
- Ancak gazın fark edilmesi olanaklıdır.
- Doğalgaz tesisatının montajı bu konuda uzman kişilere yaptırılmalıdır.
- Doğalgaz tesisatı, montajdan sonra, yetkili kurum tarafından kontrol edilir.
- Doğalgaz cihazlarını işletmeye almak için yetkili servisler çağrılmalıdır.
- Cihazların işletme talimatları dikkatle okunmalı ve talimatların dışına çıkılmamalıdır.
- Doğalgaz cihazlarında olağandışı bir durum gözleendiğinde mutlaka yetkili servislerden yardım istenmelidir.
- Konunun uzmanı olmayan kişilerin müdahalesi istenmemelidir.
- Kullanılmayan doğalgaz cihazlarının girişlerinde bulunan gaz vanaları daima kapalı tutulmalıdır.
- Doğalgaz kokusuz bir gazdır. Herhangi bir kaçağın olduğunu fark edebilmek için, gazın içerisine çürük sarımsak kokusu veren bir madde katılmıştır.
- Bu kokuyu duyduğunuzda yapabilecekleriniz şunlardır:
- Hemen, bütün doğalgaz cihazlarınızın pilot alevlerini söndürün ve vanalarını kapatın!
- Hemen, bütün pencereleri açın!
- Hemen, sayaç girişindeki kapatma vanasını veya ana kapatma vanasını kapatın!
- Gaz kokusu duyulan odalarda elektrik düğmelerine dokunmayın!
- Kibrit veya çakmak yakmayın!
- Hiçbir elektrik anahtarını kullanmayın! Ne açmak, ne kapatmak için!
- Elektrik zilini çalmayın!
- Sigara içmeyin!
- Sayaç giriş vanasını kapattıktan sonra, her bir cihazın girişindeki vanaları kontrol edin, açık olanları kapatın!
- Kendinizden başka diğer insanlara da gaz kokusu olup olmadığını kontrol ettirin!
- Bütün vanalar kapalı olduğu halde gaz kokusunun kaynağı bulunamıyorsa hemen ilgili gaz dağıtım kuruluşuna telefon edin.
- Gaz tesisatındaki arıza ve hasarları kendiniz tamir etmeye çalışmayın. Bunlar yalnızca meslek bilgisi olan yetkililer tarafından yapılmalıdır!